

An Investigation into External Organizational Factors Contributing to Crime-Inducing Deviance Among Military Recruits in Training

Sina Mahdavi Damghani *

MA graduate in Department of
Criminal and Criminology Law,
Faculty of Law and Political
Science, Ferdowsi University,
Mashhad, Iran

Reza Arab Chadghani

Ph.D. in International Law,
University of Tehran, Senior
Researcher at AJA Center for
Strategic Studies

Abstract

Introduction

Social norms, as unwritten rules that guide individual and collective behavior, are fundamental to the preservation of social order and the reduction of deviant acts. Adherence to these norms fosters constructive interactions and supports social stability. Conversely, deviation from these norms can give rise to misconduct and criminal behavior, leading to public disorder and negative consequences. In the

* Corresponding Author: Sinamahvavi76@gmail.com

How to Cite: mahdavi damghani, S. and Arab Chadghani, R. (2025). An Investigation into External Organizational Factors Contributing to Crime-Inducing Deviance Among Military Recruits in Training. *Journal of Criminal Law Research*, 13(49), 173 - 204. doi: 10.22054/jclr.2025.83552.2721

military context, soldiers—who embody broader societal values—hold a particularly sensitive and critical position. Their commitment to normative behavior not only affects their own performance but also directly influences the cohesion and effectiveness of military units. Mandatory military service, often experienced during a formative stage in an individual's life, plays a significant role in shaping personal and social development. However, exposure to the pressures and constraints of the military environment can, if not adequately managed, result in psychological stress, behavioral disorders, and violations of accepted norms. These outcomes can degrade performance, weaken group unity, and damage the reputation of military institutions. This study seeks to explore how external organizational factors contribute to norm violations and deviant behavior among recruits undergoing basic military training. Particular attention is given to the variables of age, educational attainment, economic status, familial attachment, and peer group influence—factors that are believed to significantly affect behavior within the military setting.

Research Objectives

The central aim of the study is to assess the impact of these external factors on soldiers' tendency to deviate from normative expectations and engage in behaviors that may be classified as criminal. The research specifically investigates the extent to which these variables influence normative adherence, with the objective of equipping military managers and policymakers with evidence-based strategies to prevent deviant behavior and support soldiers' mental health and social integration.

Methodology

Using a descriptive-survey approach, this research was conducted among 541 military recruits enrolled in basic training programs across camps affiliated with the Islamic Republic of Iran Army. Data were gathered through structured questionnaires, which were validated by experts and shown to be reliable via Cronbach's alpha coefficient. The data were analyzed using Smart PLS software. Normative behavior, the dependent variable, was measured using a multi-choice scale, where higher scores indicated a higher level of deviant conduct.

Findings

The findings of the study demonstrate that all of the examined external organizational factors exert a statistically significant influence on soldiers' normative behavior. Age was found to have an inverse relationship with deviance, indicating that older soldiers are less likely to engage in norm-violating behavior. This result corresponds with theoretical frameworks proposed by Sutherland and Hirschi, which suggest that maturity and improved self-regulation reduce the likelihood of deviance. Education also showed a strong inverse relationship, with higher educational levels associated with lower instances of deviant conduct, thus underscoring the role of cognitive development and academic engagement in fostering conformity. Economic status emerged as another critical variable, as soldiers experiencing financial hardship exhibited higher levels of deviance, a finding supported by Merton's strain theory and Hagan's analysis of economic instability. Similarly, strong familial attachment was associated with a lower likelihood of deviance. Soldiers who maintained close family ties were more likely to comply with social norms, a result that aligns with Hirschi's social bond theory. Among all variables studied, peer group influence was identified as the most direct and significant factor in shaping deviant behavior. Recruits

exposed to delinquent peer groups were more likely to adopt similar behaviors, whereas association with norm-abiding peers had a stabilizing effect. This finding supports Sutherland's differential association theory, which emphasizes the impact of peer interactions on behavioral outcomes.

Conclusion

In conclusion, this study reveals that external organizational factors, particularly peer group dynamics, play a decisive role in shaping soldiers' behavioral outcomes during military training. Recognizing the influence of these variables provides valuable insights into the causes of deviance and offers a foundation for intervention. To address these issues, several recommendations can be proposed. Establishing accessible and confidential counseling services with trained mental health professionals can offer recruits critical psychological support. Furthermore, investing in the training of military commanders in areas such as communication, empathy, and conflict resolution can foster a more supportive and less stressful environment. Organizing interactive and social programs—including sports, group workshops, and structured peer engagement—can help strengthen group cohesion and reduce the likelihood of deviant behaviors. In addition, improving the economic conditions of recruits through increased pay and financial incentives can alleviate financial stress and contribute to behavioral stability. Implementing these measures can foster a healthier, more cohesive, and more disciplined military force, thereby enhancing the capacity of military institutions to fulfill their central role in maintaining national security.

Keywords: deviant behavior, military service, external organizational factors, normative compliance, military recruits .

بررسی تأثیر عوامل برون سازمانی بر ایجاد ناهنجاری‌های منجر به جرم در میان سربازان فراگیر آموزشی

کارشناس ارشد، گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران

سینا مهدوی دامغانی *

دکتری حقوق بین‌الملل دانشگاه تهران؛ پژوهشگر ارشد مرکز مطالعات راهبردی آجا

رضا عرب چادگانی

چکیده

حفظ سلامت هنجاری سربازان به علت وظیفه‌ی خطیری که این طیف خاص بر عهده دارند یکی از مسائل اساسی در مدیریت نیروهای مسلح است. از این رو، شناسایی عوامل مؤثر بر وضعیت هنجاری آن‌ها برای کاهش ناهنجاری‌های این گروه دارای اهمیت است. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر متغیرهای برون سازمانی بر بروز ناهنجاری‌های منجر به جرم در میان فراگیران آموزشی انجام شده است. پژوهش حاضر یک مطالعه‌ی پیمایشی-توصیفی می‌باشد. روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بوده و جامعه‌ی آماری پژوهش شامل ۵۴۱ نفر از فراگیران آموزشی در پادگان‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. داده‌های مورد نیاز از طریق پرسش‌نامه گردآوری شده‌اند. به منظور تحلیل داده‌ها، از نرم‌افزار Smart PLS استفاده شده است. تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد که تمامی متغیرهای برون سازمانی شامل سن، تحصیلات، دلبستگی، وضعیت اقتصادی و گروه‌همنشینان تأثیر معناداری بر شکل‌گیری تمایلات ناهنجار در میان سربازان داشته‌اند. لازم به ذکر است از میان متغیرهای برون سازمانی، متغیر گروه‌همنشینان نمونه‌ها ارتباط مستقیمی با وضعیت هنجاری ایشان داشته است، در حالی که نوع ارتباط سایر متغیرها با وضعیت هنجاری سربازان معکوس بوده است.

کلیدواژه‌ها: ناهنجاری‌های منجر به جرم، خدمت سربازی، عوامل برون سازمانی، پادگان نظامی، سرباز.

مقدمه

هنجارهای اجتماعی به مثابه‌ی قوانینی نانوشته، رفتارهای قابل قبول را تعریف می‌کنند و مرز میان اعمال اجتماعی و انحراف را مشخص می‌کنند. از آغاز شکل‌گیری جوامع انسانی تا به امروز، هنجارهای اجتماعی به عنوان سازکاری ضروری نه تنها برای برقراری نظم و تنظیم روابط بین فرد و جامعه، بلکه برای تنظیم ارتباطات بین فردی مطرح بوده‌اند (سرهنگ‌زاده و همکاران، ۱۳۹۴: ۹۲). جوامعی که مردم در آن‌ها التزام قلبی بالایی نسبت به هنجارهای اجتماعی دارند، با چالش‌های کمتری مواجه می‌شوند. در مقابل، هرچه افراد موجود در یک اجتماع التزام قلبی ضعیف‌تری نسبت به هنجارها و ارزش‌های اجتماعی پذیرفته شده در جامعه داشته باشند، احتمال ارتکاب جرم در آن جامعه افزایش یافته و آن جامعه با مشکلات متعددی روبرو می‌شود (ستوده، ۱۳۸۹: ۱۳۸-۱۳۹). ناهنجاری بالا نه تنها می‌تواند منجر به بروز آسیب‌های جدی و غیرقابل جبران برای افراد مختلف شود، بلکه می‌تواند سبب بروز نارضایتی گسترده در جامعه شود. این امر به این دلیل است که ناهنجاری شدید نقشی کلیدی در وقوع رفتارهای انحرافی و مجرمانه مانند نزاع، درگیری فیزیکی، ضرب و جرح، تخریب و توهین ایفا می‌کند (مهدوی دامغانی و همکاران، ۱۴۰۲: ۲۵۱).

سربازان بخش قابل توجهی از جوانان هر کشور را تشکیل می‌دهند، جوانانی که نقش مهمی در آینده‌ی فرهنگی و اجتماعی هر جامعه دارند (فولادی، ۱۳۸۳: ۷۲). ایشان قسمت قابل توجهی از زمان خود را با محیط‌های نظامی در ارتباط هستند، محیط‌هایی که به دلیل شرایط غالب فرهنگی خاص، می‌توانند تأثیر عمیقی بر رفتار و وضعیت هنجاری سربازان داشته باشند (بهمنی و همکاران، ۱۳۹۷: ۷۸). حضور در محیط‌های نظامی به صورت مطلق می‌تواند موجب ایجاد فشار روانی بر یک فرد بشود (Sims et al, 2018: 78) و این فشار در صورت مدیریت نشدن، ممکن است به افزایش سطح ناهنجاری سربازان منجر شود (Agid et al, 2000: 135). افزایش ناهنجاری در میان سربازان می‌تواند پیامدهایی همچون افت عملکرد فردی، کاهش انسجام سازمانی و تخریب وجهه‌ی ارگان‌های نظامی در افکار عمومی را به همراه داشته باشد. این شرایط، علاوه بر ایجاد نگرش منفی نسبت به

محیط‌های نظامی، ممکن است تمایل جوانان را نیز نسبت به انجام خدمت سربازی کاهش دهد. بنابراین، شناسایی و مدیریت عوامل مؤثر بر ناهنجاری‌های رفتاری سربازان امری ضروری به نظر می‌رسد. لازم به ذکر است که برای ریشه‌یابی دقیق ناهنجاری سربازان، توجه صرف به محیط پادگانی امری راهگشا نمی‌باشد و نمی‌توان ناهنجاری افراد را صرفاً با تمرکز بر یک طیف خاص از متغیرها تحلیل نمود (مهدوی دامغانی و همکاران، ۱۴۰۲: ۲۵۴)، بلکه باید نگاهی وسیع‌تر نسبت به این امر داشت.

در یک دسته‌بندی کلی می‌توان عوامل مؤثر بر ناهنجاری در میان سربازان را در دو دسته‌ی عوامل درون‌سازمانی و برون‌سازمانی تقسیم‌بندی نمود (نعمت‌شاهی و همکاران، ۱۳۹۹: ۸۹۳). عوامل درون‌سازمانی به متغیرهایی اشاره دارند که در داخل محیط سازمانی وجود داشته و تحت نظارت و یا کنترل مستقیم سازمان هستند. این عوامل شامل رفتار و سبک مدیریتی مافوق‌ها، امکانات رفاهی و بهداشتی، ساختارهای سازمانی و شرایط محیطی (مانند نظم، قوانین و فضای فیزیکی موجود) می‌شوند. درمقابل، عوامل برون‌سازمانی به متغیرها و شرایطی اطلاق می‌شود که خارج از محیط سازمانی قرار داشته و وضعیت خاص آن‌ها تحت کنترل محیط سازمانی نمی‌باشد. اگرچه عوامل درون‌سازمانی نقشی مهم و اساسی در شکل‌گیری وضعیت هنجاری و رفتاری سربازان ایفا می‌کنند و امروزه خصوصاً در پژوهش‌های خارجی، به هنگام بحث در مورد ناهنجاری سربازان، عمده توجهات به بررسی تأثیر این قسم از عوامل معطوف است، اما نباید از تأثیر عوامل برون‌سازمانی غافل شد. متغیرهایی نظیر سن، وضعیت اقتصادی، سطح تحصیلات، دلبستگی خانوادگی و گروه‌های هم‌نشین خارج از محیط نظامی، می‌توانند به طور قابل توجهی بر سلامت روانی و وضعیت هنجاری سربازان تأثیر بگذارند. این عوامل، به ویژه در میان سربازانی که از محیط‌های فرهنگی نامناسب وارد محیط نظامی می‌شوند می‌توانند منجر به ایجاد ناهنجاری و کج رفتاری شوند. بنابراین، درک جامع تأثیر هر دو قسم از متغیرها برای

تدوین سیاست‌های مؤثر در مدیریت سربازان و ارتقای سلامت روانی و اجتماعی آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد.^۱

پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر عوامل برون‌سازمانی بر بروز ناهنجاری‌های منجر به جرم در میان سربازان فراگیر آموزشی طراحی شده است. پرسش اصلی پژوهش این است که چگونه متغیرهایی مانند سن، وضعیت اقتصادی، سطح تحصیلات، دلبستگی خانوادگی و ارتباطات اجتماعی خارج از محیط نظامی با گروه‌همنشینان می‌توانند بر رفتارهای سربازان تأثیر بگذارند؟ در این راستا، پژوهش حاضر با تبیین رابطه‌ی این متغیرها با بروز ناهنجاری‌ها در میان سربازان، به دنبال ارائه‌ی راهکارهایی عملی برای کاهش ناهنجاری‌ها و ارتقای سطح سلامت روانی و اجتماعی آن‌ها است. نتایج این پژوهش می‌تواند علاوه بر پر کردن خلأ موجود در ادبیات علمی، به سیاست‌گذاران و مدیران نظامی کمک کند تا با شناسایی عوامل تأثیرگذار بر ناهنجاری‌های سربازان، برنامه‌هایی مؤثر را برای کاهش این رفتارها و بهبود شرایط محیطی طراحی کنند. علاوه بر این، یافته‌های این پژوهش می‌توانند به غنای ادبیات جرم‌شناسی و مطالعات مرتبط با عوامل فرهنگی-اجتماعی مؤثر بر رفتارهای انحرافی کمک کنند.

۱. پیشینه‌ی پژوهش و مبانی نظری

تا کنون پژوهش‌های مختلفی در زمینه‌ی تأثیر متغیرهای برون‌سازمانی بر وضعیت هنجاری سربازان صورت گرفته است. همچنین، در زمینه‌ی تأثیر متغیرهای برون‌سازمانی شامل سن، تحصیلات، دلبستگی به خانواده، گروه دوستان و وضعیت اقتصادی بر وضعیت هنجاری افراد نیز نظریات متعددی مطرح شده است. در این بخش از پژوهش و در قالب دو قسمت مجزا به پژوهش‌های مرتبط و مبانی نظری موجود پرداخته می‌شود.

۱. لازم به ذکر است که پژوهش حاضر مستخرج از یک طرح پژوهشی جامع می‌باشد که در آن به بررسی تأثیر همزمان متغیرهای درون‌سازمانی و برون‌سازمانی بر بروز ناهنجاری‌های منجر به جرم در میان سربازان فراگیر آموزشی پرداخته شده است. در مقاله‌ی حاضر با توجه به محدودیت‌های موجود، صرفاً به بررسی تأثیر متغیرهای برون‌سازمانی اکتفا نموده‌ایم.

۱-۱. پیشینه‌ی پژوهش

نعمت‌شاهی و همکاران (۱۳۹۹) یک مطالعه‌ی مروری با عنوان «وضعیت سلامت روان و عوامل تأثیرگذار بر آن در سربازان ایرانی: مروری نظام‌مند» انجام داده‌اند. در این مطالعه، مقالات مرتبط با سلامت روانی سربازان ایرانی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج این تحقیق نشان داد که عوامل مختلفی مانند شیوه‌ی برخورد فرماندهان، امکانات، وظایف محوله و شیوه‌های آموزش سربازان می‌توانند تأثیرات زیادی بر وضعیت روانی آن‌ها بگذارند. این پژوهش همچنین به اهمیت مسائل اقتصادی، فرهنگی و خانوادگی در شکل‌گیری ناهنجاری‌های سربازان اشاره می‌نماید. حاجی‌امینی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی به بررسی وضعیت هنجاری سربازان پرداخته‌اند. در این تحقیق، داده‌ها از ۲۹۱ سرباز با استفاده از پرسش‌نامه جمع‌آوری و تحلیل شدند. بر اساس یافته‌های این پژوهش باید اذعان نمود که عوامل مختلفی مانند سطح تحصیلات، رضایت از وضعیت اقتصادی و شرایط خانوادگی نمونه‌ها ارتباط معنی‌داری با وضعیت سلامت هنجاری ایشان دارد. فتحی آشتیانی و سجاده‌چی (۱۳۹۶) در پژوهشی میدانی به ارزیابی وضعیت روان‌شناختی سربازان پرداخته‌اند. این پژوهش بر روی ۴۱۹۶ سرباز از طریق پرسش‌نامه و مصاحبه انجام شد. این مطالعه نشان داد که سربازان متأهل و کسانی که یکی از والدین خود را از دست داده‌اند، بیشتر در معرض مشکلات و فشارهای روانی قرار دارند. در پژوهش میدانی دیگری که توسط نصرت‌آبادی و همکاران (۱۳۹۵) انجام شد، محققین به بررسی عوامل مؤثر بر گرایش به خودکشی در میان ۱۷۶ سرباز پرداخته‌اند. داده‌های این پژوهش از طریق پرسش‌نامه‌ها جمع‌آوری شدند و نتایج این مطالعه نشان داد که حمایت اجتماعی می‌تواند به عنوان یک عامل محافظتی در برابر افکار خودکشی عمل کند. همچنین میرغفوروند و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی وضعیت سلامت روان ۱۰۲ سرباز در شهر تهران پرداختند. داده‌های این پژوهش از طریق پرسش‌نامه جمع‌آوری شده و یافته‌های این پژوهش نشان داد که وضعیت والدین (زنده یا فوت‌شده) ارتباط معناداری با سلامت روانی سربازان دارد. نهایتاً در پژوهشی که توسط انیسی و همکاران (۱۳۸۴) انجام شد، ایشان به بررسی افکار خودکشی در میان سربازان نیروی زمینی سپاه پرداختند. این مطالعه به صورت

میدانی و با استفاده از پرسش‌نامه‌های محقق ساخته انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که عواملی مانند محل خدمت، ضعف در روابط خانوادگی و ناتوانی در برقراری ارتباطات اجتماعی مؤثر، از عوامل اصلی ایجاد فشار روانی و القای ناهنجاری‌هایی همچون تفکر خودکشی در میان سربازان هستند.

سالواتور و تانیگوچی^۱ (۲۰۲۱) در خلال پژوهشی مروری تحت عنوان خدمت سربازی و رفتارهای توهین‌آمیز، بیان می‌دارند که سنین ۱۸ تا ۲۵ سالگی سنینی است که افراد بیش از سایر گروه‌های سنی در معرض ارتکاب رفتارهای ناهنجار و مجرمانه قرار می‌گیرند. ایشان اشاره می‌دارند که با عبور سربازان از این بازه‌ی سنی میزان ناهنجاری و تمایل ارتکاب رفتارهای مجرمانه در ایشان کاهش می‌یابد. چارلسون^۲ (۲۰۱۹) در پژوهش کیفی مبتنی بر تحلیل مصاحبه‌های عمیق از سربازان به این نتیجه رسید که شرایط نامناسب دوران کودکی که ریشه در مسائل خانوادگی دارد، تأثیرات منفی قابل توجهی بر سلامت روان سربازان دارد. با این حال، انسجام و همبستگی گروهی در واحدهای نظامی نقش مؤثری در کاهش اثرات منفی این تجارب و تقویت رشد هنجاری سربازان ایفا می‌کند. حبیبی و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی که با هدف سنجش تأثیر خانواده و هم‌نشینان بر مصرف مواد مخدر در میان نیروهای نظامی در ایران انجام شد، ۴۲۲ سرباز وظیفه از واحدهای نظامی در تهران را با نمونه‌گیری مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که بین متغیرهای خانواده و گروه‌هم‌نشینان با مصرف مواد رابطه‌ی معناداری وجود دارد. کوهرت و همکاران^۳ (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی شرایط و عوامل تأثیرگذار بر سلامت روان سربازان نوجوان پرداختند. این مطالعه با استفاده از روش مصاحبه و پرسشنامه صورت گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که سربازانی که در محیط‌های خانوادگی با حمایت اجتماعی کم و شرایط اقتصادی نامناسب زندگی کرده‌اند، بیشتر در معرض ارتکاب رفتارهای خشونت‌آمیز قرار دارند. متئونک و همکاران^۴ (۲۰۱۳) در پژوهشی به بررسی

1. Salvatore and Taniguchi.

2. Charleson.

3. Kohrt et al.

4. Matthew Nock et al.

عوامل روانی و اجتماعی مرتبط با خودکشی در میان سربازان پرداخته اند. این مطالعه به صورت کتابخانه‌ای و با استفاده از تحلیل منابع موجود و گزارش‌های رسمی انجام شده است و نتایج نشان می‌دهند که عواملی مانند سابقه‌ی بیماری روانی، دسترسی به سلاح، دوران کودکی سخت و فشارهای اجتماعی-اقتصادی از مهم‌ترین عوامل خطر ساز برای خودکشی در میان سربازان هستند. همچنین این پژوهش نشان داد که تقویت حمایت اجتماعی از افراد می‌تواند به کاهش میزان خودکشی کمک کند. همچنین، فیر و اسمیت^۱ (۲۰۱۰) در پژوهشی به بررسی رابطه‌ی میان حضور در محیط‌های نظامی و اختلال استرس پس از سانحه در نیروهای نظامی بریتانیا پرداختند. داده‌های این پژوهش از طریق مصاحبه و تحلیل‌های آماری گردآوری شدند و نتایج نشان داد که علاوه بر تجارب نظامی، عواملی همچون سن، وضعیت تأهل و میزان حمایت اجتماعی نیز در بروز اختلال استرس پس از سانحه و رفتارهای ناهنجار نقش داشتند. به طور خاص، سربازانی که از حمایت‌های اجتماعی کمتری برخوردار هستند و یا مشکلات اقتصادی بیشتری داشتند، بیش از سایرین در معرض ابتلا به ناهنجاری‌های روانی قرار داشتند.

همانگونه که مشاهده می‌شود، هر کدام از پژوهش‌های فوق به بررسی تأثیر یک یا چند متغیر برون‌سازمانی در میان سربازان پرداخته اند. نکته‌ی قابل توجه در مورد پژوهش‌های فوق، کمبود انجام پژوهشی میدانی است که طیف گسترده‌ای از متغیرهای برون‌سازمانی خصوصاً تأثیر گروه همسالان، سن و تحصیلات را در میان سربازان ایرانی و یا غیرایرانی بسنجد. در پژوهش حاضر قصد داریم تا با نگاهی وسیع‌تر، تأثیر طیف گسترده‌تری از متغیرهای برون‌سازمانی را به صورت همزمان بر وضعیت هنجاری سربازان ایرانی بسنجیم.

۱-۲. مبانی نظری

ادوین ساترلند^۲ معتقد است که رفتارهای انسانی، اعم از هنجارمند یا ناهنجار، اکتسابی هستند و تحت تأثیر محیط اجتماعی و تعاملات فرد با گروه‌های هم‌نشینانشان شکل می‌گیرند. ساترلند بزهکاری را پدیده‌ای فرهنگی و حاصل یادگیری در گروه‌های دوستانه

1. Fair and Smith.

2. Edwin Sutherland.

می‌داند و به عقیده‌ی او تفاوت مجرمان و غیر آنها به محتوای آموزشی گروه‌های مختلفی که با آنها در ارتباط هستند بستگی دارد (وایت و هینز، ۱۳۹۸: ۱۶۰). او سه قسمت اصلی در فرآیند یادگیری رفتارهای ناهنجار را مطرح می‌کند: ۱. یادگیری تعاریف مرتبط با جرم مانند باور به بی‌ارزشی قوانین؛ ۲. یادگیری انگیزه‌ها و توجیهات جرم مثل توجیه سرقت از ثروتمندان؛ ۳. یادگیری فنون و مهارت‌های ارتکاب جرم مانند تکنیک‌های باز کردن قفل‌ها (امین صارمی، ۱۳۸۰: ۱۲۳). به عقیده‌ی ساترلند افرادی که با گروه‌های ناهنجار معاشرت می‌کنند، احتمال بیشتری برای پذیرش این رفتارها دارند (احمدی، ۱۳۹۴: ۹۵). ساترلند بر تأثیر زمان و تعداد دفعات همنشینی با گروه‌های خاص تأکید می‌کند. او معتقد است هرچه مدت زمان تعاملات بیشتر باشد، احتمال هنجارپذیری افراد افزایش می‌یابد (ترکمان و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۸۸). ادوین ساترلند همچنین بر متغیر سن و تأثیر آن بر بروز ناهنجاری تأکید می‌کند و نوجوانان و جوانان را بیش از سایر گروه‌ها مستعد ارتکاب ناهنجاری تلقی می‌نماید (امین صارمی، ۱۳۸۰: ۱۲۳).

تراویس هیرشی^۱ در نظریه‌ی پیوند اجتماعی سؤال اصلی خود را این گونه مطرح می‌کند که چرا با وجود تمایلات درونی انسان‌ها نسبت به کج‌روی و ناهنجاری، برخی از افراد از ارتکاب ناهنجاری خودداری می‌کنند؟ در پاسخ به این سؤال، هیرشی تأکید می‌کند که برای جلوگیری از بروز این رفتارها، باید پیوندهای اجتماعی افراد با جامعه به طور مؤثری حفظ و تقویت شود. بر اساس دیدگاه هیرشی، ضعف در این پیوندها و عدم کنترل اجتماعی منجر به ارتکاب جرم می‌شود (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳: ۹۰). هیرشی در نظریه‌ی خود بر چهار مؤلفه‌ی اصلی پیوند اجتماعی که عبارتند از دلبستگی، تعهد، مشارکت و باور تأکید می‌کند. او بیان می‌دارد که هرچه این چهار مؤلفه در یک فرد قوی‌تر باشد، احتمال اینکه این فرد به رفتارهای ناهنجار تمایل پیدا کند، کمتر است. از سوی دیگر، اگر این مؤلفه‌ها در فردی ضعیف باشند، تمایلات طبیعی فرد برای ارتکاب جرم بیشتر بروز و ظهور خواهد داشت (صدیق سروستانی، ۱۳۸۸: ۵۳). هیرشی معتقد است که از میان این چهار عامل دلبستگی به خانواده بیشترین تأثیر را بر کنترل افراد دارد

1. Travis Hirschi.

(آرمان‌مهر و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۲-۴۳). همچنین به عقیده‌ی هیرشی، تعهد و مشارکت تحصیلی بالا عاملی مؤثر در جهت کنترل افراد می‌باشد (Siegel, 2019: 227). هیرشی معتقد است که متغیر سن همواره با جرم مرتبط است. به عقیده‌ی او تأثیر سن همواره مستقل از سایر مؤلفه‌ها بوده و مستقل از سایر عوامل مذکور بر وضعیت نابهنجاری افراد تأثیرگذار می‌باشد (Hirschi and Gottfredson, 1983: 851).

یکی دیگر از اندیشمندان برجسته که به تحلیل علل انحرافات اجتماعی با توجه به ساختارهای اجتماعی پرداخته است هاگان^۱ می‌باشد. هاگان نظریه‌ای به نام بزهکاری نهادینه‌شده ارائه داد و در پاسخ به این سؤال که چرا برخی افراد سبک زندگی بزهکارانه را انتخاب می‌کنند، تمرکز خود را بر موقعیت اجتماعی افراد گذاشت. هاگان بیان می‌کند که زندگی در برخی مناطق می‌تواند زمینه‌ساز انحراف افراد شود. او عواملی مانند تبعیض نژادی، نابرابری در توزیع منابع مالی، کمبود دسترسی به فرصت‌های شغلی و آموزشی مناسب و به طور کلی ساختار نادرست توزیع فرصت‌ها در مناطق مختلف را جزء عواملی می‌داند که افراد در طبقات پایین و محروم جامعه را مجبور می‌کند تا به جست‌وجوی فرصت‌های غیرقانونی برای دستیابی به اهداف اجتماعی خود، از جمله ثروت روی بیاورند. در نهایت، همین مشارکت مستمر در فعالیت‌های غیرقانونی باعث می‌شود که این افراد سبک زندگی و ارزش‌های فرهنگی انحرافی را به طور پایدار در ذهن خود نهادینه کنند (ولش و فارینگتون، ۱۳۹۴: ۷۶-۷۲). هاگان فقر و شرایط اقتصادی نامناسب را یکی از متغیرهای اساسی‌ای معرفی می‌کند که افراد را به سمت ارتکاب رفتارهای مجرمانه سوق می‌دهد (علی‌وردی‌نیا و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۳).

دیوید فیلیپ فارینگتون^۲ پژوهشی ۴۰ ساله را روی ۴۱۱ مرد انجام داد و بر اساس یافته‌های خود، نظریه‌ای درباره‌ی ظرفیت شناختی نابهنجار در افراد ارائه کرد. فارینگتون در یک دسته‌بندی کلی عوامل مؤثر بر ارتکاب نابهنجاری را به دو دسته‌ی بلندمدت و کوتاه‌مدت تقسیم می‌کند: ۱. عوامل بلندمدت: به عقیده‌ی فارینگتون این عوامل همان هنجارهای نهادینه‌شده در وجود یک شخص است که در اثر تعامل با محیط فرهنگی و

1. Hagan.

2. Farrington.

مشاهده‌ی الگوهای فرهنگی خاص، هنجارپذیری و تمایل شخص نسبت به داشتن رفاه اجتماعی و اقتصادی شکل می‌گیرد، فرهنگی که پایدار و غیرقابل تغییر بوده و تمایلات درونی شخص را نسبت به نابهنجاری را شکل می‌دهند؛ ۲. عوامل کوتاه‌مدت: به عقیده‌ی فارینگتون این دسته عوامل همان متغیرهای محیطی و موقت اند که فرصت بزهکاری را برای افراد ایجاد کرده یا ایشان را در معرض رفتارهای نابهنجار قرار می‌دهند. متغیرهایی همچون خشم، مستی، فشار روانی و خستگی نمونه‌هایی از این عوامل هستند. فارینگتون تأکید می‌کند که هرچه افراد بیشتر در معرض این عوامل باشند، احتمال بروز رفتارهای انحرافی بیشتر می‌شود. فارینگتون معتقد است تمایلات انحرافی ناشی از عوامل بلندمدت، تنها در تعامل با عوامل کوتاه‌مدت به رفتار نابهنجار منجر می‌شوند. به عبارتی، فارینگتون کج‌رفتاری را نتیجه‌ی ترکیب عوامل بلندمدت و کوتاه‌مدت معرفی می‌کند (ولش و فارینگتون، ۱۳۹۴: ۶۵-۶۸).

رابرت مرتن^۱ با استفاده از مفهوم آنومی که توسط امیل دورکیم^۲ مطرح شده بود توضیح داد که چگونه ناهماهنگی بین اهداف فرهنگی جامعه که مهمترین آن‌ها ثروت اقتصادی می‌باشد و ابزارهای مشروع برای رسیدن به این اهداف می‌تواند منجر به بروز رفتارهای بزهکارانه شود (صدیق سروستانی، ۱۳۸۸: ۵۲). مرتن معتقد بود که در جوامع با نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، دسترسی به فرصت‌های مشروع محدود است و افراد به دلیل این محدودیت‌ها، ممکن است از شیوه‌های غیرقانونی برای رسیدن به اهداف خود استفاده کنند. رابرت مرتن شیوه‌ی سازش و تعامل افراد با شرایط فشارآفرین را محدود به یکی از این پنج صورت می‌داند: ۱. هم‌نوایی: فرد اهداف فرهنگی و ابزارهای مشروع را می‌پذیرد و برای رسیدن به اهداف خود از شیوه‌های قانونی و اجتماعی استفاده می‌کند؛ ۲. نوآوری: فرد اهداف فرهنگی را می‌پذیرد اما دسترسی به ابزارهای مشروع ندارد یا آنها را مناسب نمی‌داند. بنابراین، از شیوه‌های غیرقانونی یا ناهنجار مانند دزدی برای رسیدن به اهداف خود استفاده می‌کند؛ ۳. مناسک‌گرایی: فرد اهداف فرهنگی را می‌پذیرد، ولی ابزارهای موجود را ناکافی یا نامناسب می‌بیند. اما به روش‌های موجود (مانند تحصیل یا

1. Robert K. Merton.

2. Emile Durkheim.

کار) ادامه می‌دهد بدون اینکه لزوماً به اهداف اصلی خود برسد؛ ۴. کناره‌گیری: در این حالت فرد هم اهداف فرهنگی و هم ابزارهای مشروع را رد می‌کند و از جامعه فاصله می‌گیرد؛ ۴. شورش: فرد در این وضعیت نه تنها اهداف و ابزارهای موجود را رد می‌کند، بلکه سعی می‌کند اهداف و ارزش‌های جدیدی را جایگزین کند. این افراد معمولاً با ارزش‌های جامعه مقابله کرده و به دنبال تغییرات بنیادی هستند (کاوه، ۱۳۹۱: ۱۸۹-۱۸۸). والتر میلر^۱ با تمرکز بر ویژگی‌های خرده‌فرهنگی جوانان طبقه‌ی پایین نظریه‌ای ارائه داده و در آن به توجیه علل ناهنجاری از خلال همین ویژگی‌های پرداخته است (امین صارمی، ۱۳۸۰: ۱۲۸). او شش ویژگی را برای جوانان طبقه‌ی پایین برمی‌شمارد که شامل دردمرطوبی، سرسختی، زرنگی، هیجان‌طلبی، تقدیرگرایی و خودمختاری است (Siegel & Welsh, 2009; 130). این ویژگی‌ها هسته‌ی اصلی هنجارهای خرده‌فرهنگی طبقات پایین را شکل می‌دهند و از طریق معاشرت در گروه‌های دوستانه قابل انتقال هستند. میلر تأکید می‌کند که این ویژگی‌ها به ویژه در محیط‌های اقتصادی و اجتماعی سخت، رفتارهای انحرافی را تقویت می‌کنند. او اشاره می‌کند که جوانان طبقات پایین به دلیل مشکلات مالی و ضعف در خانواده، تمایلی به پیروی از ارزش‌های طبقه متوسط ندارند. این وضعیت باعث می‌شود که آن‌ها به جای اهداف بلندمدت به دنبال لذت‌های آنی و رفتارهای انحرافی مانند قماربازی و مصرف الکل باشند (کاوه، ۱۳۹۱: ۲۰۲).

۲. روش‌شناسی

جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل تمامی سربازان شرکت‌کننده در دوره‌ی آموزش مقدماتی رزمی در پادگان‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران است. روش نمونه‌گیری پژوهش به صورت تصادفی خوشه‌ای بوده است. بدین منظور، ابتدا فهرستی از پادگان‌های مربوط به نیروهای چهارگانه ارتش تهیه و سپس به صورت تصادفی تعدادی از این پادگان‌ها انتخاب شدند. پس از آن، از هر پادگان به طور تصادفی تعدادی سرباز به عنوان نمونه‌ی پژوهش انتخاب شدند. با توجه به جمعیت حدود ۱۰۰ هزار نفری سربازان حاضر

1. Walter B. Miller.

در دوره‌های آموزشی در زمان انجام نمونه‌گیری، حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران و با سطح خطای ۵ درصد، ۳۸۳ نفر تعیین شد. با وجود این، برای افزایش دقت و قابلیت تعمیم‌پذیری نتایج، تعداد ۵۴۱ پرسشنامه معتبر گردآوری شد. این پژوهش از نوع پیمایشی توصیفی بوده و داده‌ها به دو روش کتابخانه‌ای و میدانی جمع‌آوری شده‌اند. در بخش پیشینه و مبانی نظری، از منابع کتابخانه‌ای شامل کتب، پایان‌نامه‌ها و مقالات داخلی و خارجی استفاده شده است. همچنین، برای گردآوری داده‌های مورد نیاز جهت تحلیل، از پرسشنامه بهره گرفته شده است. در این پژوهش، برای سنجش هر یک از متغیرها از پرسشنامه‌های مختلفی استفاده شده است. به منظور ارزیابی متغیر وابسته پژوهش، یعنی وضعیت هنجاری نمونه‌ها، از پرسشنامه‌ای چندگزینه‌ای استفاده شده که هدف آن اندازه‌گیری میزان ناهنجاری در میان نمونه‌ها بوده است. در این پرسشنامه تلاش شده است تا با استفاده از گویه‌های طراحی شده، مؤلفه‌هایی همچون تمایل نمونه‌ها به درگیری و نزاع، آزار و اذیت، توهین، فریاد زدن، پرت کردن اشیاء و وسایل به اطراف، نقض قوانین پادگان و تخریب اموال دیگران ارزیابی شوند. در نهایت و به منظور سنجش وضعیت ناهنجاری نمونه‌ها، نمرات حاصل از پاسخ‌های مربوط به این گویه‌ها با هم جمع شده و به یک نمره کلی تبدیل شده‌اند. سؤالات پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت نمره‌گذاری شده و نمونه‌ها می‌بایست پاسخ خود را از میان پنج گزینه (کاملاً مخالف، مخالف، بی‌نظر، موافق، کاملاً موافق) انتخاب می‌کردند. به هر پاسخ، نمره‌ای از ۱ تا ۵ اختصاص داده شده است و با توجه به این مسئله که تعداد ۱۰ سؤال برای ارزیابی وضعیت این متغیر طرح شده است، دامنه‌ی نمرات مربوط به ناهنجاری از حداقل ۱۰ تا حداکثر ۵۰ متغیر است که کسب نمرات بالاتر در این پرسشنامه نشان‌دهنده‌ی میزان بالاتری از ناهنجاری در نمونه‌ها می‌باشد.

برای سنجش متغیرهای سن و سطح تحصیلات، از سؤالات باز و کمی استفاده شده است، به این نحو که از نمونه‌ها خواسته شده تا سن خود را به سال و آخرین مدرک تحصیلی دریافت شده را در پرسشنامه درج کنند تا پس از جمع‌آوری اطلاعات، این داده‌ها به صورت کمی تحلیل و نمره‌گذاری شوند. برای ارزیابی وضعیت اقتصادی نمونه‌ها سه معیار شامل ارزش تقریبی منزل، تعداد و ارزش وسایل نقلیه موجود در خانواده و میزان

درآمد خانوادگی افراد مورد سنجش واقع شده است. متغیر دلبستگی به خانواده بر اساس سؤالاتی درباره مواردی همچون میزان تفریحات نمونه‌ها با خانواده، کمک گرفتن از والدین در مشکلات، وجود یا عدم تبعیض میان فرزندان توسط والدین، احساس راحتی با والدین و احترام والدین نسبت به فرزندان ارزیابی شده است. همچنین، برای سنجش وضعیت هنجاری گروه‌های هم‌نشین نمونه‌ها از مؤلفه‌هایی نظیر شرکت هم‌نشینان افراد در دعوا، حمل سلاح گرم یا سرد، مصرف مواد مخدر یا روان‌گردان، تجربه‌ی محاکمه‌ی قضایی یا زندان، تهدید کردن، کتک زدن و تخریب وسایل دیگران استفاده شده است. در مورد تمامی سؤالات مطرح‌شده نسبت به متغیرهای دلبستگی و وضعیت هنجاری گروه‌هم‌نشینان، نمونه‌ها می‌بایست پاسخ‌های خود را بین ۵ درجه (کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) مشخص نموده و به هر کدام از پاسخ‌ها به ترتیب نمره (۱ تا ۵) داده می‌شود. لازم به ذکر است که دامنه‌ی نمرات هر متغیر با توجه به متفاوت بودن تعداد سؤالات مربوطه، متفاوت می‌باشد و کسب نمره‌ی بیشتر در مورد سؤالات دلبستگی به معنی سطح دلبستگی بالاتر نمونه‌ها نسبت به والدین و در مورد متغیر وضعیت هنجاری گروه‌های هم‌نشین به معنی ناهنجاری بالاتر هم‌نشینان نمونه‌ها می‌باشد. پس از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها در نرم‌افزار آماری Smart PLS وارد شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند. برای بررسی دقت پرسشنامه، روایی و پایایی آن مورد ارزیابی قرار گرفته است.

روایی پرسشنامه‌ی حاضر با استفاده از نظر اساتید برجسته مورد تأیید قرار گرفته است و برای سنجش پایایی سؤالات که نشان‌دهنده‌ی قابلیت اعتماد به نتایج در شرایط مشابه است، از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. لازم به ذکر است که این ضریب در مورد متغیرهای ناهنجاری، دلبستگی و وضعیت هنجاری گروه‌های هم‌نشین برابر با عددی بیش از ۰/۷ می‌باشد. این مطلب نشان می‌دهد که تمامی این متغیرها دارای پایایی قابل قبول هستند.

۳. یافته‌های پژوهش

۳-۱. وضعیت هنجاری نمونه‌ها

پیش‌تر بیان شد که برای سنجش وضعیت هنجاری، از نمونه‌ها خواسته شد تا به سؤالات پرسشنامه پاسخ دهند. پس از نمره‌دهی به پاسخ‌های نمونه‌ها بر مبنای روشی که مورد اشاره قرار گرفت، جهت درک بهتر وضعیت پراکندگی نمونه‌ها، ایشان بر حسب نمره‌ی هنجاری در سه گروه مختلف تقسیم‌بندی شده‌اند. گروه اول: هنجاری پایین (نمره‌ی ۱۰ تا ۲۳)، گروه دوم: هنجاری متوسط (نمره‌ی ۲۴ تا ۳۶) و گروه سوم: هنجاری بالا (نمره‌ی ۳۷ تا ۵۰). جدول زیر فراوانی نمونه‌ها در هر دسته را نشان می‌دهد:

جدول ۱: فراوانی هنجاری

ناهنجاری				
درصد تجمعی	درصد معتبر	درصد	تعداد	میزان هنجاری
۳۸.۴	۳۸.۴	۳۸.۲	۲۰۸	ناهنجاری کم
۷۱.۰	۳۲.۵	۳۲.۳	۱۷۶	ناهنجاری متوسط
۱۰۰.۰	۲۹.۰	۲۸.۸	۱۵۷	ناهنجاری زیاد
	۱۰۰.۰	۹۹.۳	۵۴۱	مجموع

طبق جدول فوق، از میان پاسخ‌دهندگان ۲۰۸ نفر دارای هنجاری کم، ۱۷۶ نفر دارای هنجاری متوسط و ۱۵۷ نفر دارای هنجاری زیاد بودند. همچنین میانگین هنجاری در بین جامعه‌ی آماری این پژوهش به صورت زیر محاسبه شده است:

جدول ۲: میانگین هنجاری نمونه‌ها

گزارش		
ناهنجاری		
انحراف از معیار	تعداد	میانگین
۱۰.۲۹۵	۵۴۱	۲۹.۸۸

همان‌طور که مشاهده می‌شود، میانگین هنجاری در نمونه‌ها حدود عدد ۳۰ بوده است.

۲-۳. بررسی ارتباط متغیرهای پژوهش با یکدیگر

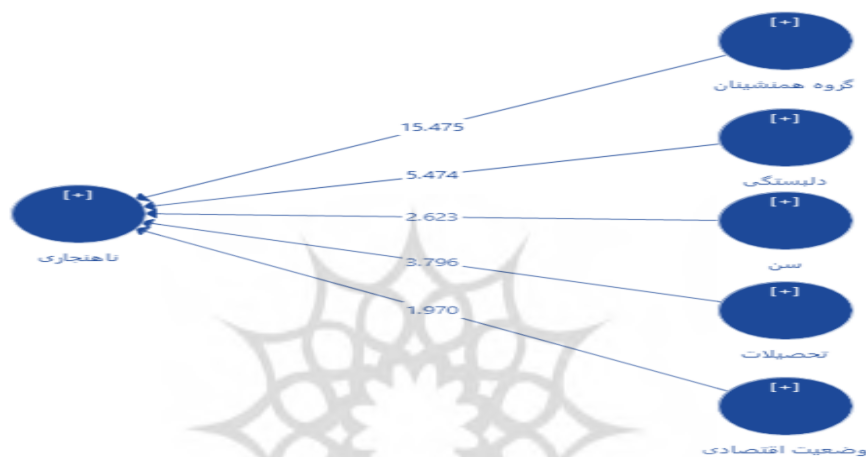
جهت بررسی ارتباط متغیرهای پژوهش حاضر از نرم‌افزار آماری Smart PLS و آزمون رگرسیون خطی استفاده شده است. لازم به ذکر است که پیش از انتخاب نوع آزمون آماری و انجام تحلیل‌های مربوط، برای بررسی وضعیت توزیع و پراکندگی داده‌ها از نظر پارامتریک یا ناپارامتریک بودن، از شاخص‌های چولگی (Skewness) و کشیدگی (Kurtosis) استفاده شده است. نتایج حاصل از این آزمون‌ها نشان داد که مقادیر چولگی و کشیدگی تمامی متغیرهای پژوهش در بازه‌ی عددی بین (۲-) تا (۲+) قرار دارند. مطلبی که نشان‌دهنده‌ی توزیع نرمال داده‌ها و ترجیح آزمون‌های پارامتریک همچون رگرسیون خطی می‌باشد. لازم به ذکر است، خطی بودن رابطه بین متغیرها از طریق نمودار پراکندگی (Scatter Plot) بررسی و مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین، برای تعیین وضعیت استقلال خطاها از آزمون دوربین واتسون (Durbin-Watson Test) استفاده نموده ایم و با توجه به اینکه این ضریب برابر با ۱/۵ بوده است، فرض استقلال خطاها تأیید می‌شود. ضریب تعیین (R-Square) به دست آمده نیز در مورد متغیرها و ضریب Sig معنی دار بودن مدل پژوهش را تأیید می‌کنند. در جدول زیر به بررسی ارتباط میان متغیرهای پژوهش پرداخته شده است.

جدول ۳: جدول تحلیل متغیرها

	Original Sample (O)	Sample Mean (M)	T	P
تحصیلات - ناهنجاری	-۰.۱۷۸	-۰.۱۸۰	۳.۷۹۶	۰.۰۰۰
دلبستگی - ناهنجاری	-۰.۱۹۸	-۰.۱۹۸	۵.۴۷۴	۰.۰۰۰
سن - ناهنجاری	-۰.۱۱۱	-۰.۱۱۱	۲.۶۲۳	۰.۰۰۹
وضعیت اقتصادی - ناهنجاری	-۰.۰۵۹	-۰.۰۵۹	۱.۹۷۰	۰.۰۴۹
گروه هم‌نشینان - ناهنجاری	۰.۵۴۹	۰.۵۴۸	۱۵.۴۷۵	۰.۰۰۰

همچنین مدل زیر به صورت تصویری ارتباط میان متغیرهای پژوهش حاضر را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که اعداد درج شده بر روی محورها همان ضرایب T موجود در جدول فوق می‌باشند.

مدل تصویری تحلیل متغیرها

برای بررسی ارتباط میان متغیرهای پژوهش از شاخص‌های T و P استفاده شده است. به این صورت که اگر مقدار T بیشتر از ۱.۹۵ باشد، نشان‌دهنده وجود رابطه‌ی معنادار بین آن متغیر و متغیر وابسته است. همچنین، اگر مقدار P کمتر از ۰.۰۵ باشد، این مطلب نیز بیانگر وجود ارتباط معنادار میان آن متغیر و متغیر وابسته می‌باشد. بر اساس جدول و مدل تصویری فوق تمام متغیرهای برون‌سازمانی پژوهش شامل سن، سطح تحصیلات، دلبستگی، وضعیت اقتصادی و وضعیت فرهنگی گروه‌همنشینان نمونه‌ها ارتباط معنی‌داری با متغیر وابسته‌ی پژوهش یعنی ناهنجاری سربازان دارد. علاوه بر مطالب بیان‌شده، بر اساس ستون Original Sample (O) در جدول شماره‌ی سه و ضرایب مکتوب در آن باید اذعان نمود که ارتباط متغیرهای سن، تحصیلات، دلبستگی و وضعیت اقتصادی نمونه‌ها با وضعیت هنجاری ایشان رابطه‌ای معکوس می‌باشد. به این معنی که با افزایش سن، سطح تحصیلات، سطح دلبستگی نمونه‌ها نسبت به والدین و افزایش توان اقتصادی ایشان، ناهنجاری نمونه‌ها

کاهش یافته است. از طرف دیگر، با کاهش سن، سطح تحصیلات، دلبستگی و توان اقتصادی سربازان، سطح ناهنجاری ایشان افزایش یافته است. برخلاف متغیرهای پیشین، ارتباط میان متغیر گروه‌همنشینان نمونه‌ها و وضعیت هنجاری ایشان از نوع مثبت می‌باشد، بدین معنی که با افزایش سطح ناهنجاری در میان گروه‌همنشینان نمونه‌های پژوهش، سطح ناهنجاری سربازان افزایش و با کاهش سطح ناهنجاری همنشینان، سطح ناهنجاری نمونه‌ها کاهش یافته است.

نتیجه

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر باید اذعان نمود که عوامل برون‌سازمانی همچون سن، سطح تحصیلات، وضعیت اقتصادی، دلبستگی نسبت به والدین و وضعیت هنجاری گروه‌همنشینان افراد تأثیر قابل توجهی در وضعیت هنجاری نمونه‌ها دارند. پیش‌تر اشاره شد که از میان متغیرهای مورد بررسی در پژوهش حاضر، به جز متغیر وضعیت هنجاری گروه‌همنشینان نمونه‌ها، سایر متغیرها ارتباط معکوسی با متغیر ناهنجاری سربازان داشته‌اند. در این بخش از پژوهش وضعیت ارتباط متغیرهای مستقل و متغیر وابسته یعنی ناهنجاری، به تفکیک مورد بررسی واقع می‌شوند.

۱. دلبستگی: بر اساس نظریات تراویس هیرشی و والتر میلر، دلبستگی به خانواده یکی از مهم‌ترین فاکتورهای کنترل‌کننده در برابر بروز ناهنجاری‌های اجتماعی محسوب می‌شود. هیرشی و میلر در تبیین نظریات خود، دلبستگی افراد به خانواده و والدین را عاملی اساسی در فرآیند کنترل اجتماعی و جلوگیری از انحرافات و رفتارهای ناهنجار معرفی می‌کنند. ایشان معتقد هستند که پیوندهای عاطفی و روانی میان افراد و خانواده‌شان، باعث می‌شود که افراد بیشتر به رعایت هنجارهای اجتماعی پایبند باشند و تمایل کمتری به رفتارهای ناهنجار نشان دهند. در پژوهش حاضر نیز تحلیل‌های آماری انجام‌شده حاکی از آن است که میان متغیر دلبستگی به خانواده و ناهنجاری افراد رابطه‌ای معنی‌دار و معکوسی وجود دارد. به این معنا که با افزایش دلبستگی افراد نسبت به خانواده، تمایل نمونه‌ها نسبت به رفتارهای ناهنجار کاهش می‌یابد و در مقابل، کاهش دلبستگی به خانواده با افزایش تمایل به ناهنجاری همراه است. این یافته‌ها بر نقش اساسی دلبستگی به خانواده به عنوان سپری

روانی و اجتماعی در برابر تمایلات خشونت آمیز و رفتارهای ناهنجار تأکید می کنند. این یافته ها با یافته های حاصل از پژوهش نعمت شاهی و همکاران (۱۳۹۹)، حاجی امینی و همکاران (۱۳۹۹)، فتحی آشتیانی و سجاده چی (۱۳۹۶)، نصرت آبادی و همکاران (۱۳۹۵)، میرغفوروند (۱۳۹۱)، انیسی و همکاران (۱۳۸۴)، چارلسون (۲۰۱۹)، کوهرت و همکاران (۲۰۱۶) و حبیبی و همکاران (۲۰۱۷) همسو است.

۲. سطح تحصیلات: پیش تر بیان شد که وضعیت تحصیلی افراد از جمله عوامل تأثیر گذار بر وضعیت هنجاری ایشان محسوب می شود. این مؤلفه نمایانگر میزان تعهد تحصیلی افراد بوده و نقش بنیادینی در کنترل رفتارهای ناهنجار ایفا می کند. بر اساس تحلیل های آماری انجام شده در پژوهش حاضر نیز رابطه ای معنادار و معکوسی میان سطح تحصیلات و وضعیت هنجاری افراد مشاهده شد. بدین معنی که با افزایش سطح تحصیلات سربازان، سطح ناهنجاری ایشان کاهش می یابد و در مقابل، کاهش سطح تحصیلات با افزایش تمایل افراد به ناهنجاری همراه است. این یافته ها با نظریات تراویس هیرشی همخوانی دارد. هیرشی بر این عقیده است که عواملی مانند تعهدات اجتماعی و مسیرهای سازنده ای چون تحصیل، نقش مهمی در کاهش رفتارهای ناهنجار دارند. مطابق این نظریه، هرچه فرد بیشتر به ارزش ها و اهداف اجتماعی مانند تحصیل پایبند باشد، تمایل کمتری به ارتکاب رفتارهای ناهنجار خواهد داشت. تعهدات تحصیلی به افراد انگیزه می دهد تا در مسیر مثبت و هدفمندی قرار گیرند که با رفتارهای ناهنجار در تناقض است. این سرمایه گذاری در تحصیل و تعهد به اهداف علمی به عنوان سپری در برابر تمایلات ناهنجار عمل کرده و موجب می شود افراد از رفتارهای خشونت آمیز و ناهنجار دوری کنند. علاوه بر این، یافته های پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات حاجی امینی و همکاران (۱۳۸۹) همسو می باشد. این پژوهش ها به تأثیر مثبت و بازدارنده ی تحصیلات بر رفتارهای اجتماعی و هنجاری افراد اشاره داشته و بیان می کنند که تعهد تحصیلی بالاتر بر کاهش بروز رفتارهای ناهنجار مؤثر است.

۳. وضعیت اقتصادی: طبق تحلیل های آماری انجام شده در پژوهش حاضر، رابطه ای معنادار و معکوسی میان مؤلفه ی وضعیت اقتصادی نمونه ها و ناهنجاری آنان مشاهده شده است.

بر اساس یافته‌ها، با بهبود وضعیت اقتصادی سربازان ناهنجاری ایشان کاهش یافته است. در مقابل، کاهش توان اقتصادی با افزایش ناهنجاری سربازان همراه بوده است. این یافته‌ها با نظریات برخی از صاحب‌نظران برجسته در حوزه‌ی جرم‌شناسی و جامعه‌شناسی همسو است. نظریات هاگان، مرتن و میلر همگی بر این باورند که شرایط اقتصادی ضعیف می‌تواند یکی از عوامل کلیدی در شکل‌گیری ناهنجاری در افراد باشد. در راستای تأیید نظریات اخیر، یافته‌های پژوهش حاضر نیز بر اهمیت نقش وضعیت اقتصادی در کاهش یا افزایش تمایلات ناهنجارانه تأکید دارد. سربازانی که از وضعیت اقتصادی بهتری برخوردارند، احساس امنیت و پایداری بیشتری دارند و احتمال کمتری برای بروز رفتارهای ناهنجار در آنان وجود دارد. در مقابل، افرادی که با مشکلات اقتصادی مواجه هستند بیشتر مستعد بروز رفتارهای مجرمانه و ناهنجار هستند، چراکه محدودیت‌های اقتصادی آن‌ها ممکن است به افزایش سطح فشار روانی و ناامنی اجتماعی علیه ایشان منجر شود. این وضعیت به طور کلی به ایجاد حس ناکامی دامن می‌زند و می‌تواند محرکی قوی در جهت ایجاد ناهنجاری در افراد باشد. یافته‌های این مطالعه با نتایج پژوهش‌های نعمت‌شاهی و همکاران (۱۳۹۹)، حاجی‌امینی و همکاران (۱۳۹۹)، کوهرت (۲۰۱۶) و نک و همکاران (۲۰۱۳) هم‌جهت است.

۴. سن: بر اساس تحلیل‌های آماری انجام‌شده در پژوهش حاضر، میان متغیرهای سن و خشونت رابطه‌ای معنادار و معکوسی مشاهده شده است. به این معنی که با افزایش سن نمونه‌ها سطح ناهنجاری ایشان کاهش می‌یابد و بالعکس، کاهش سن نمونه‌ها با افزایش تمایلات ایشان نسبت به ناهنجاری همراه است. این یافته‌ها با نظریات ساترلند و هیرشی در مورد متغیر سن همسو می‌باشد. بر همین اساس می‌توان اذعان نمود که هرچه سن افراد بالاتر می‌رود مهارت‌های مدیریت هیجانات و کنترل واکنش‌های آنی در ایشان تقویت می‌شود. افراد با سن بیشتر به دلیل تجربیات بیشتر و افزایش مهارت‌های اجتماعی، از ظرفیت بیشتری برای کنترل واکنش‌های آنی برخوردار هستند و احتمال کمتری وجود دارد که در موقعیت‌های تنش‌زا به رفتارهای ناهنجار و مجرمانه روی آورند. افزایش سن اغلب با تقویت مهارت‌های خودکنترلی، افزایش حس مسئولیت‌پذیری و ارتقای سطح تحمل افراد

نسبت به موقعیت‌های استرس‌زا همراه است. افراد در سنین بالاتر، به طور طبیعی هیجانات خود را بهتر کنترل می‌کنند و تمایل بیشتری به پذیرش هنجارهای اجتماعی دارند. این تطابق با هنجارهای اجتماعی و افزایش سطح خودکنترلی، نقش کلیدی در کاهش تمایلات پرخاشگرانه و رفتارهای نابهنجار ایفا می‌کند. نتایج به دست آمده در این پژوهش با یافته‌های سالواتور و تانیگوچز (۲۰۲۱) و فیر و اسمیت (۲۰۱۰) هم‌راستا است. این پژوهشگران نیز به طور مشابه تأکید کرده‌اند که سن می‌تواند به عنوان یک عامل کلیدی در شکل‌دهی به وضعیت هنجاری افراد و کنترل رفتارهای ناهنجار عمل کند.

۵. گروه‌همنشینان: پیش‌تر بیان شد که بر اساس نظر ادوین ساترلند، وضعیت فرهنگی گروه‌همنشینان یکی از عوامل کلیدی در شکل‌دهی به وضعیت هنجاری افراد به‌شمار می‌رود. نظریه‌ی معاشرت ترجیحی ساترلند به طور ویژه تأکید دارد که افراد در تعامل با گروه‌های هم‌نشین خود، الگوهای رفتاری و ارزش‌های آن‌ها را می‌پذیرند و با آن‌ها تطبیق می‌یابند. در پژوهش حاضر، نتایج تحلیل‌های آماری بیانگر این مطلب است که میان متغیر وضعیت فرهنگی گروه‌همنشینان نمونه‌ها و سطح ناهنجاری ایشان رابطه‌ای بسیار قوی، معنادار و مستقیم برقرار است. بر اساس نتایج به دست آمده، گروه‌همنشینان سربازان و فرهنگ حاکم بر رفتار و ارزش‌های آنان، تأثیر بسیار زیادی بر رفتار و تمایلات ناهنجار ایشان دارد. رابطه‌ی مستقیم میان این متغیر و ناهنجاری حکایت از آن دارد که اگر رفتارهای نابهنجار در میان گروه‌های هم‌نشین نمونه‌ها افزایش یابد، تمایل به رفتارهای نابهنجار در میان سربازان نیز افزایش می‌یابد. در مقابل، زمانی که گروه‌همنشینان از ارزش‌ها و رفتارهای بهنجار برخوردار باشند، سطح ناهنجاری سربازان نیز کاهش می‌یابد. یافته‌های پژوهش حاضر با نظریات ساترلند و والتر میلر، همچنین یافته‌های حبیبی و همکاران (۲۰۱۷) همسو می‌باشد. این نتایج و یافته‌ها همگی تأیید می‌کنند که فرهنگ و ارزش‌های گروه‌های هم‌نشین به عنوان عاملی تأثیرگذار در شکل‌گیری رفتارهای بهنجار یا نابهنجار افراد عمل می‌کنند.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر مشخص شد که عوامل تمامی متغیرهای برون‌سازمانی تأثیر چشم‌گیری بر بروز ناهنجاری و ایجاد تمایلات مجرمانه در میان سربازان

دارند. با این حال، با توجه به نظریه‌ی فارینگتون که معتقد است ویژگی‌های فرهنگی و بلندمدت به‌تنهایی برای ارتکاب رفتار مجرمانه کافی نیستند و ترکیب آن‌ها با شرایط محیطی و عوامل کوتاه‌مدت است که موجب ظهور اعمال ناهنجار می‌شود و همچنین یافته‌های کوهرت و متئونک که نشان داد افزایش حمایت اجتماعی از سربازان می‌تواند ناهنجاری ایشان را کنترل کند، پیشنهادهای زیر در راستای بهبود وضعیت سربازان و کاهش تمایلات ناهنجارانه ایشان ارائه می‌شود:

۱. افزایش کیفیت و کمیت خدمات مراکز مشاوره در پادگان‌ها: تقویت مراکز مشاوره از طریق جذب مشاوران متخصص و فراهم کردن دسترسی آسان و محرمانه برای سربازان می‌تواند نقش مهمی در کاهش فشارهای روانی و کنترل رفتارهای ناهنجار داشته باشد. پادگان‌های نظامی از طریق استفاده از کارشناسان متخصص می‌توانند سربازان مستعد ناهنجاری را شناسایی نموده، تمایلات ناهنجارانه ایشان را به صورت مستمر بررسی و شرایط لازم را برای کاهش سطح ناهنجاری ایشان فراهم آورند.

۲. آموزش فرماندهان نظامی: برگزاری دوره‌های آموزشی برای فرماندهان نظامی در زمینه‌های افزایش حمایت روان‌شناختی، مدیریت تعارض و داشتن رفتارهای همدلانه با سربازان می‌تواند نقش کلیدی در کاهش ناهنجاری‌ها و تمایلات مجرمانه‌ی سربازان ایفا کند. فرماندهانی که مهارت‌های روان‌شناختی و ارتباطی خود را تقویت می‌کنند می‌توانند محیط پادگان‌ها را به فضایی مثبت و حمایت‌کننده تبدیل کنند. این آموزش‌ها به کاهش فشار، استرس و اضطراب سربازان و بهبود روابط انسانی کمک خواهد کرد. به این ترتیب، محیطی امن‌تر و سالم‌تر برای سربازان فراهم می‌شود که تأثیر مثبتی بر کاهش رفتارهای ناهنجار در میان ایشان خواهد داشت.

۳. افزایش برنامه‌های تعاملی در میان سربازان: ایجاد برنامه‌هایی که سربازان بتوانند از طریق آن با هم خدمتی‌های خود تعامل نزدیک‌تر داشته باشند می‌تواند ناهنجاری‌های ایشان را کاهش دهد. به طور مثال، می‌توان به صورت مستمر برنامه‌های ورزشی یا کارگاه‌های هم‌اندیشی و مشاوره‌ای (توسط سربازان) را در پادگان‌ها برگزار کرد. سربازان در خلال این برنامه‌ها می‌توانند به صورت گروهی به فعالیت بپردازند و تجربیات خود را به اشتراک

بگذارند. این برنامه‌ها می‌توانند از طریق ایجاد احساس همبستگی، اعتماد و حمایت اجتماعی به سربازان کمک کنند. به عنوان نمونه، داشتن فعالیت‌های ورزشی تیمی می‌تواند فرصتی مناسب را برای افزایش صمیمیت و حمایت روانی و کاهش فشارهای فردی در میان سربازان ایجاد نماید. این نوع تعاملات منجر به ایجاد فضایی مثبت و حمایتی می‌شود که بر کاهش ناهنجاری‌ها و رفتارهای پرخاشگرانه تأثیر زیادی خواهند داشت.

۴. بهبود نسبی وضعیت اقتصادی سربازان از طریق افزایش حقوق خدمت: یکی از مؤثرترین راهکارها برای کاهش فشارهای روانی و جلوگیری از بروز رفتارهای ناهنجار در میان سربازان بهبود وضعیت اقتصادی آن‌ها از طریق افزایش حقوق و مزایای دوران خدمت است. افزایش حقوق می‌تواند علاوه بر تأمین نیازهای اولیه سربازان، به ایجاد حس امنیت اقتصادی و کاهش استرس‌های مالی منجر شود. این اقدام، با تقویت احساس ارزشمندی و تعلق به سازمان نظامی، موجب افزایش رضایت سربازان و کاهش تمایلات ناهنجار خواهد شد. همچنین، این سیاست می‌تواند انگیزه‌ی سربازان برای خدمت بهتر و حفظ نظم هنجاری را ارتقا دهد و به بهبود کلی شرایط محیط نظامی کمک کند.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

ORCID

Sina Mahdavi Damghani

<https://orcid.org/0000-0002-3434-5416>

Reza Arab Chadgani

<https://orcid.org/0000-0003-0287-3895>

منابع

فارسی

- احمدی، حبیب. (۱۳۹۴). جامعه‌شناسی انحرافات. تهران: انتشارات سمت، چاپ هشتم
- امین صارمی، نوذر. (۱۳۸۰). انحرافات اجتماعی و خرده‌فرهنگ‌های معارض. تهران: علوم انتظامی، چاپ اول.

بررسی تأثیر عوامل برون‌سازمانی بر ... | مهدوی دامغانی و عرب چادگانی | ۱۹۹

انیسی، جعفر، سلطانی‌نژاد، عبدالله، امیری، ماندانا، و فتحی‌آشتیانی، علی. (۱۳۸۵). بررسی شیوع افکار خودکشی و عوامل مرتبط با آن در میان سربازان. طب نظامی، ۸(۲)، ۱۱۳-۱۱۸.

https://militarymedj.bmsu.ac.ir/?_action=xml&article=1000243

آرمان‌مهر، وجیهه، حجازی، سیده مهلا، خوارزمی، اکرم، و مرادی، نورالله. (۱۳۹۳). بررسی ارتباط دلبستگی به مذهب و باور به قانون با بزهکاری، مطالعه دانش‌آموزان مقطع دبیرستان شهر ساری. فصلنامه مددکاری اجتماعی، دوره سوم، شماره چهار، ۴۰-۴۷.

<http://socialworkmag.ir/article-1-54-fa.html>

بهمنی، بهمن، جوادی، محمدحسین، خلیل‌زاده، نورالله، و مهربان، شفیق. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش مهارت‌های تاب‌آوری بر سلامت روان سربازان. روانشناسی و روان‌پزشکی شناخت، ۵(۴)، ۷۸-۸۶.

<http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-291-fa.html>

ترکمان، مهدی، پورغلامی، محمدرضا، و مرادی، غلامرضا. (۱۳۹۰). عوامل موثر بر گرایش نوجوانان پسر شهرستان کرج در خرده فرهنگ جرم. مطالعات امنیت اجتماعی، جدید(۲۷)، ۱۷۷-۲۰۳.

<https://sid.ir/paper/203337/fa>

حاجی‌امینی، زهرا، زمانی، محمد، فتحی‌آشتیانی، علی، عبادی، عباس، خمسه، فریال، و قریشی، سید حمید. (۱۳۸۹). عوامل جمعیت‌شناختی مرتبط با واکنش‌های هیجانی سربازان. مجله طب نظامی، ۱۲(۴).

https://militarymedj.bmsu.ac.ir/?_action=xml&article=1000422

ستوده، هدایت‌اله. (۱۳۸۹). آسیب‌شناسی اجتماعی. تهران: آوای نور، چاپ بیست‌ویکم. سرهنگ‌زاده، مرضیه، و ظروفی، مجید. (۱۳۹۴). بررسی عوامل مرتبط با ناهنجاری رفتاری دانشجویان شهر هریس. مطالعات جامعه‌شناسی، ۶(۲۲)، ۹۱-۱۰۷.

<https://sanad.iau.ir/fa/Home/XMLArticle/957808>

صدیق‌سروستانی، رحمت‌الله. (۱۳۸۸). آسیب‌شناسی اجتماعی. تهران: سمت، چاپ پنجم. علی‌وردی‌نیا، اکبر، شارع‌پور، محمود، و مرادی، فاطمه. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر خودکنترلی و پیوند اجتماعی بر نگرش دانشجویان نسبت به مصرف الکل. مطالعات توسعه اجتماعی - فرهنگی، ۱(۴)، ۶۹-۹۷.

<http://journals.sabz.ac.ir/scds/article-1-45-fa.html>

فتحی‌آشتیانی، علی، و سجاده‌چی، عارف. (۱۳۸۴). ارزیابی روان‌شناختی سربازان فرماندهی آماد و پشتیبانی در یک واحد نظامی. مجله طب نظامی، ۷(۲).

https://militarymedj.bmsu.ac.ir/?_action=xml&article=1000029

فولادی، عزت‌الله. (۱۳۸۳). مشاوره همتایان: چشم‌اندازها، مفاهیم بهداشت روان و مهارت‌ها. تهران: طلوع دانش، چاپ چهارم.
کاوه، محمد. (۱۳۹۱). آسیب‌شناسی بیماری‌های اجتماعی، جلد یک. تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.

محسنی تبریزی، علیرضا. (۱۳۸۳). وندالیسم. تهران: انتشارات آن.
مهدوی دامغانی، سینا، جوان جعفری، عبدالرضا، و ساداتی، سیدمحمدجواد. (۱۴۰۲). ارتباط معدل تحصیلی، قومیت، توان اقتصادی و وضعیت فیزیکی با خرده‌فرهنگ خشونت. فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، ۱۲(۴۵)، ۲۶۴-۲۲۹.

<https://doi.org/10.22054/jclr.2024.73451.2576>

میرغفوروند، مژگان، محمدی، اعظم، عفتی‌داریانی، فاطمه، خاوشی، نعیمه، و زارعی، سمیه. (۱۳۹۴). پیشگویی‌کننده‌های فردی-اجتماعی سلامت روان در سربازان خدمت وظیفه شهر تهران. مجله طب نظامی، ۱۷(۲).

<https://militarymedj.bmsu.ac.ir/?action=xml&article=1000591>

نصرت‌آبادی، مهدی، حلوائی‌پور، زهره، و قائدامینی‌هارونی، غلامرضا. (۱۳۹۵). پیش‌بینی گرایش به افکار خودکشی بر اساس متغیرهای روانی-اجتماعی و احتمال اعتیاد به مواد در سربازان وظیفه: یک الگوی ساختاری. مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ایلام، ۲۴(۶).

<http://sjimu.medilam.ac.ir/article-1-2788-fa.html>

نعمت‌شاهی، محمد، پارسایی‌مهر، زهرا، روشن‌زاده، مصطفی، جمالی‌نیک، مهدی، هاشمی‌نیک، مرتضی، و تاج‌آبادی، علی. (۱۳۹۹). وضعیت سلامت روان و عوامل تأثیرگذار بر آن در سربازان ایرانی: مروری نظام‌مند. مجله طب نظامی، ۲۲(۹).

<https://doi.org/10.30491/JMM.22.9.3>

وایت، راب، و هینز، فیونا. (۱۳۹۸). جرم و جرم‌شناسی. ترجمه علی سلیمی. قم: انتشارات حوزه و دانشگاه. چاپ نهم.

ولش، براندون، و فارینگتون، دیوید. (۱۳۹۴). دانشنامه پیشگیری از جرم آکسفورد. ترجمه گروهی از پژوهشگران حقوق کیفری و جرم‌شناسی. تهران: نشر میزان، چاپ اول.

References

Agid, O., Kohn, Y., & Lerer, B. (2000). Environmental stress and psychiatric illness. *Biomedicine & Pharmacotherapy*, 54(3), 135-141.
[https://doi.org/10.1016/S0753-3322\(00\)89046-0](https://doi.org/10.1016/S0753-3322(00)89046-0)

- Charleson, J. S. (2019). The impact of trauma experience, adverse early circumstances, and unit cohesion on posttraumatic growth in active duty service members (Doctoral dissertation). Seattle Pacific University, School of Psychology, Family, and Community.
- Fair, J. R., & Smith, T. G. (2010). Impact of war-related trauma on mental health of military personnel: The role of socio-economic stressors and social support. *Journal of Traumatic Stress*, 23(5), 496–504. <https://doi.org/10.1002/jts.21859>
- Habibi, M., Darharaj, M., Kelly, A. B., Shahmiri, H., Malekianjabali, M., & Kheirloomoom, S. L. (2017). Drug use in soldiers: Family and peer contextual associations. *Substance Use & Misuse*, 52(10), 1357–1363. <https://doi.org/10.1080/10826084.2017.1280833>
- Kohrt, B. A., Yang, M., Rai, S., Bhardwaj, A., Tol, W. A., & Jordans, M. J. D. (2016). Recruitment of child soldiers in Nepal: Mental health status and risk factors for voluntary participation of youth in armed groups. *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 22(3), 208–216. <https://doi.org/10.1037/pac0000170>
- Nock, M. K., Deming, C. A., Fullerton, C. S., Gilman, S. E., Goldenberg, M., Kessler, R. C., & Ursano, R. J. (2013). Suicide among soldiers: A review of psychosocial risk and protective factors. *Psychiatry: Interpersonal & Biological Processes*, 76(2), 97–125. <https://doi.org/10.1521/psyc.2013.76.2.97>
- Salvatore, C., & Taniguchi, T. (2021). Military service and offending behaviors of emerging adults: A conceptual review. *Social Sciences*, 10(2), 1–15. <https://doi.org/10.3390/socsci10020049>
- Siegel, L. J. (2019). *Criminology the core* (7th ed). Lowell: University of Massachusetts.
- Siegel, L. J., & Welsh, B. C. (2009). *Juvenile delinquency: Theory, practice, and law* (10th ed.). Wadsworth: Cengage Learning.

Sims, C. S., Trail, T. E., Chen, E., Meza, E., Roshan, P., & Lachman, B. E. (2018). Assessing the needs of soldiers and their families at the garrison level. RAND Corporation.

Hirschi, T., & Gottfredson, M. R. (1983). Age and the explanation of crime. *American Journal of Sociology*, 89(3), 552–584. <https://doi.org/10.1086/227905>

In Persian

Ahmadi, Habib. *Sociology of Deviance*, 8th ed. (Tehran: SAMT Publications, 2015). (In Persia)

Alivardinia, Akbar; Sharehpour, Mahmoud; Moradi, Fatemeh. “The Impact of Self-Control and Social Bond on Students’ Attitudes Toward Alcohol Use,” *Socio-Cultural Development Studies*, 2013, Vol. 1, No. 4, pp. 69–97. (In Persia) <http://journals.sabz.ac.ir/scds/article-1-45-fa.html>

Amin Saremi, Nozar. *Social Deviance and Oppositional Subcultures*, 1st ed. (Tehran: Police Science Publications, 2001). (In Persia)

Anisi, Jafar ; Soltani-Nejad, Abdollah ; Amiri, Mandana ; Fathi-Ashtiani, Ali. “The Prevalence of Suicidal Thoughts and Its Related Factors Among Soldiers,” *Military Medicine*, 2006, Vol. 8, No. 2, pp. 113–118. (In Persia) https://militarymedj.bmsu.ac.ir/?_action=xml&article=1000243

Armanmehr, Vajiheh; Hejazi, Seyyede Mahla; Kharazmi, Akram; Moradi, Norollah. “The Relationship Between Religious Attachment and Belief in Law with Delinquency: the Study of High School Students in Sari,” *Social Work Quarterly*, 2014, Vol. 3, No. 4, pp. 40–47. (In Persia) <http://socialworkmag.ir/article-1-54-fa.html>

Bahmani, Bahman; Javadi, Mohammad Hossein; Khalilzadeh, Norollah; Mehrban, Shafiq. “The effectiveness of training resiliency skills on soldier’s mental health,” *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 2018, Vol. 5, No. 4, pp. 78–86. (In Persia) <http://shenakht.muk.ac.ir/article-1-291-fa.html>

- Fathi-Ashtiani, Ali; Sajjadechi, Aref. "Psychological Assessment of Soldiers in a Military Logistics Unit," *Military Medicine*, 2005, Vol. 7, No. 2. (In Persia)
https://militarymedj.bmsu.ac.ir/?_action=xml&article=1000029
- Fouladi, Ezzatollah. *Peer Counseling: Perspectives, Mental Health Concepts, and Skills*, 4th ed. (Tehran: Toloo-e Danesh, 2004). (In Persia)
- Haji-Amini, Zahra; Zamani, Mohammad; Fathi-Ashtiani, Ali; Ebadi, Abbas; Khamsa, Feryal; Ghoreishi, Seyyed Hamid. "Demographic Factors Related to Soldiers' Emotional Reactions," *Military Medicine*, 2010, Vol. 12, No. 4. (In Persia)
https://militarymedj.bmsu.ac.ir/?_action=xml&article=1000422
- Kaveh, Mohammad. *Pathology of Social Ills*, Vol. 1. (Tehran: Sociologists Publications, 2012). (In Persia)
- Mahdavi-Damghani, Sina; Javan-Jafari, Abdolreza; Sadati, Seyyed Mohammad Javad. "Relationship between Grade Point Average, Ethnicity, Economic Power and Physical Situation with Subculture of Violence Relying on the On the Fundamental and Superficial Components Affecting Abnormality," *Criminal Law Research Quarterly*, 2024, Vol. 12, No. 45, pp. 229–264. (In Persia)
<https://doi.org/10.22054/jclr.2024.73451.2576>
- Mirghafourvand, Mojgan; Mohammadi, Azam; Eftekhari-Daryani, Fatemeh; Khavoshi, Naeimeh; Zarei, Somayeh. "Individual and Social Predictors of Mental Health in Conscripts in Tehran," *Military Medicine*, 2015, Vol. 17, No. 2. (In Persia)
https://militarymedj.bmsu.ac.ir/?_action=xml&article=1000591
- Mohseni-Tabrizi, Alireza. *Vandalism*. (Tehran: Aan Publications, 2004). (In Persia)
- Ne'mat-Shahi, Mohammad; Parsaei-Mehr, Zahra; Roshan-Zadeh, Mostafa; Jamali-Nik, Mehdi; Hashemi-Nik, Morteza; Tajabadi, Ali. "Mental Health Status and Its Influencing Factors in Iranian Soldiers: Systematic

Review,” Military Medicine, 2020, Vol. 22, No. 9. (In Persia)
<https://doi.org/10.30491/JMM.22.9.3>

Nosratabadi, Mahdi; Holavipour, Zohreh; Ghaedamini-Harouni, Gholamreza. “Predicting Suicide Ideation Based on Psycho-Social Factors and Probability of Drug Abuse in Soldiers: A structural model” Ilam University of Medical Sciences Journal, 2017, Vol. 24, No. 6. (In Persia) <http://sjimu.medilam.ac.ir/article-1-2788-fa.html>

Sarhangzadeh, Marzieh; Zoroofi, Majid. “Factors Related to Behavioral Anomalies in Students of Harris,” Sociological Studies, 2015, Vol. 6, No. 22, pp. 91–107. (In Persia)
<https://sanad.iau.ir/fa/Home/XMLArticle/957808>

Sedigh Sarvestani, Rahmatollah. Social Pathology, 5th ed. (Tehran: SAMT Publications, 2009). (In Persia)

Sotoudeh, Hedayatollah. Social Pathology, 21st ed. (Tehran: Avaye Noor Publications, 2010). (In Persia)

Torkaman, Mahdi; Pourgholami, Mohammad Reza; Moradi, Gholamreza. “Factors Influencing Juvenile Boys’ Tendency Towards Crime Subcultures in Karaj County,” Social Security Studies, 2011, New Series (27), pp. 177–203. (In Persia) <https://sid.ir/paper/203337/fa>

Welsh, Brandon; Farrington, David. The Oxford Encyclopedia of Crime Prevention, trans. By a group of criminal law and criminology researchers. (Tehran: Mizan Publications, 2015). (In Persia)

White, Rob; Haines, Fiona. Crime and Criminology, trans. Ali Salimi, 9th ed. (Qom: Hozeh va Daneshgah Publications, 2019). (In Persia)

استناد به این مقاله: مهدوی دامغانی، سینا و عرب چادگانی، رضا. (۱۴۰۴). بررسی تأثیر عوامل برون‌سازمانی بر ایجاد ناهنجاری‌های منجر به جرم در میان سربازان فراگیر آموزشی. پژوهش حقوق کیفری، (۴۹) ۱۳، ۱۷۳–۲۰۴.

Doi: 10.22054/jclr.2025.83552.2721

Criminal Law Research is licensed under a Creative Commons NonCommercial 4.0 International License.